

Trẻ em hiến mô, tạng "nghĩ về lòng từ bi và sự thận trọng"

ISSN: 2734-9195 12:57 28/10/2026

Người bệnh cần cơ hội được chữa trị. Người hiến cần được tôn trọng và bảo vệ. Trẻ em cần được chăm sóc, lắng nghe và không phải chịu những áp lực vượt quá khả năng của mình.

Những ngày gần đây, câu chuyện về Dự thảo Luật hiến, lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người và hiến, lấy xác (sửa đổi), đặc biệt là những nội dung liên quan đến người dưới 18 tuổi, nhận được sự quan tâm của đông đảo người dân.

Trên các diễn đàn, mạng xã hội xuất hiện nhiều ý kiến khác nhau. Có người lo ngại về khả năng nhận thức, quyền tự quyết và sự an toàn của trẻ em; có người nhìn nhận việc hiến mô, tạng từ góc độ nhân đạo, mong muốn mở rộng cơ hội cứu chữa cho những bệnh nhân đang phải chờ đợi nguồn hiến phù hợp.

Đằng sau những ý kiến ấy là những mối quan tâm đáng trân trọng, tình thương dành cho trẻ em, nỗi lo trước những nguy cơ có thể xảy ra và niềm hy vọng dành cho những người bệnh đang từng ngày giành giật sự sống.

Các bác sĩ thực hiện ca lấy đa tạng từ người cho chết não tại một bệnh viện. Ảnh: baochinhpvu.vn

Có lẽ, trước vấn đề liên quan trực tiếp đến thân thể, sự sống và phẩm giá con người, điều cần thiết không phải là vội vàng lựa chọn một phía, mà là bình tâm tìm hiểu, lắng nghe những băn khoăn và suy nghĩ thấu đáo trên tinh thần nhân văn.

Từ góc nhìn Phật giáo, câu chuyện gợi mở nhiều điều đáng suy ngẫm về lòng từ bi, tinh thần tự nguyện, trách nhiệm và trí tuệ trong cuộc sống nhân sinh đa chiều.

Khi lòng từ bi gặp những câu hỏi của đời sống

Hiến mô, tạng là nghĩa cử có thể đem lại cơ hội sống cho người khác. Đối với những bệnh nhân mắc bệnh hiểm nghèo, mỗi nguồn mô, tạng phù hợp có thể mở ra hy vọng mà họ và gia đình đã chờ đợi trong thời gian dài. Đằng sau một ca ghép thành công là nỗ lực của đội ngũ y tế, sự đồng hành của gia đình và trong nhiều trường hợp, chính là tấm lòng của người hiến cùng những người thân của họ.

Bởi vậy, nói đến hiến mô, tạng cũng là nói đến tình thương, sự sẻ chia và khả năng nâng đỡ nhau trong lúc khổ đau giữa người với người

Trong Phật giáo, tâm từ là mong muốn chúng sinh được an vui, tâm bi là sự rung cảm trước khổ đau cùng nguyện vọng giúp chúng sinh vơi bớt khổ đau. Tinh thần ấy không dừng lại ở lời nói hay cảm xúc, mà cần được thể hiện bằng những hành động thiết thực, phù hợp với hoàn cảnh và đem lại lợi ích chân chính.

Tuy nhiên, lòng từ bi không chỉ hướng đến người đang cần được cứu giúp. Lòng từ bi cũng cần hiện diện nơi người hiến, gia đình người hiến và tất cả những người có liên quan. Nếu một người bệnh đang mong chờ cơ hội sống, thì một đứa trẻ cũng cần được chăm sóc, bảo vệ và có điều kiện phát triển lành mạnh. Hai mối quan tâm ấy không nhất thiết đối lập nhau. Vấn đề là làm thế nào để cùng gìn giữ cả hai bằng những quyết định thận trọng, có trách nhiệm.

Từ đây, câu chuyện hiến mô, tạng ở trẻ em đặt ra câu hỏi đáng suy ngẫm: *Làm thế nào để lòng nhân ái được phát huy mà vẫn bảo đảm sự an toàn, phẩm giá và những quyền lợi chính đáng của người chưa thành niên?*

Đây không phải câu hỏi chỉ dành cho các nhà làm luật hay giới chuyên môn. Đó còn là câu hỏi về cách xã hội hiểu và thực hành lòng nhân ái.

Một trong những giá trị quan trọng của việc hiến tặng là sự tự nguyện. Khi một người tự nguyện trao đi một phần lợi ích của mình để giúp đỡ người khác, hành động ấy có thể trở thành biểu hiện đẹp đẽ của tình thương và tinh thần sẻ chia.

Từ năm 1992 đến tháng 3/2026, nước ta đã thực hiện tổng số 11.187 ca ghép bộ phận cơ thể người. Ảnh: baochinhpheu.vn

Trong đạo Phật, bố thí là pháp tu quan trọng, giúp ta học cách buông bỏ sự ích kỷ, nuôi dưỡng tâm rộng mở và biết nghĩ đến người khác. Nhưng ý nghĩa của bố thí không chỉ nằm ở vật được trao đi. Động cơ, hoàn cảnh, sự tự nguyện và cách thức thực hiện cũng có ý nghĩa đối với giá trị đạo đức của hành động ấy.

Đối với người trưởng thành, việc đưa ra một quyết định liên quan đến thân thể đã đòi hỏi sự hiểu biết và cân nhắc. Với trẻ em, vấn đề càng cần được xem xét cẩn trọng hơn, bởi các em đang trong quá trình phát triển về thể chất, tâm lý và nhận thức.

Một đứa trẻ có thể bày tỏ tình thương rất sâu sắc đối với cha mẹ, anh chị em hoặc người thân đang đau ốm. Mong muốn giúp người thân vượt qua bệnh tật là tình cảm tự nhiên và đáng quý. Song, tình thương ấy đôi khi cũng có thể đi cùng nỗi sợ mất người thân, sự lo lắng hoặc cảm giác mình phải có trách nhiệm cứu giúp gia đình.

Bởi vậy, việc lắng nghe ý kiến của trẻ cần đi cùng sự quan tâm đến hoàn cảnh tâm lý, khả năng hiểu biết và điều kiện để trẻ bày tỏ nguyện vọng một cách thực sự tự do.

Sự đồng thuận của cha mẹ hoặc người giám hộ rất quan trọng, nhưng cũng cần được đặt trong trách nhiệm bảo vệ lợi ích tốt nhất của trẻ. Cha mẹ yêu thương con, song ngay cả tình thương chân thành cũng cần có sự hiểu biết và cân nhắc để không vô tình đặt lên vai con những gánh nặng vượt quá khả năng của các em.

Nhìn từ tinh thần Phật giáo, sự tự nguyện có ý nghĩa khi hành động xuất phát từ hiểu biết và không bị chi phối bởi cưỡng ép hay áp lực. Vì vậy, bảo đảm cho trẻ được lắng nghe, được giải thích phù hợp với lứa tuổi và được tôn trọng khi bày tỏ sự không đồng ý chính là cách thể hiện tình thương bằng trong tinh thức.

Không gây hại, trung đạo trong ứng xử

Trong đời sống, nhiều khi chúng ta dễ nhận ra một hành động thiện lành qua mục đích tốt đẹp mà hành động ấy hướng tới. Nhưng để biết một việc thực sự đem lại lợi ích hay không, còn cần xem xét cách thực hiện, những hệ quả có thể phát sinh và hoàn cảnh của những người liên quan.

Phật giáo đề cao tinh thần không gây hại, khuyến khích chúng ta thận trọng trong suy nghĩ, lời nói và hành động. Tinh thần ấy không có nghĩa là né tránh mọi quyết định khó khăn, mà là biết cân nhắc để hạn chế tổn thương và không vì lợi ích trước mắt mà xem nhẹ những hệ quả lâu dài.

Đối với việc hiến mô, tạng ở trẻ em, sự thận trọng ấy có thể được thể hiện qua nhiều phương diện: *đánh giá y khoa, tư vấn độc lập, xác định rõ nguyện vọng, bảo đảm sự tự nguyện, tôn trọng quyền lợi của trẻ và duy trì những cơ chế giám sát cần thiết.*

Một ca ghép tạng được thực hiện tại Bệnh viện Đa khoa Xanh Pôn.
(Ảnh: THU TRANG/nhandan.vn)

Mỗi hình thức hiến tặng cũng có những đặc điểm riêng. Việc hiến mô tái sinh khi người hiến còn sống không giống với việc hiến mô, bộ phận cơ thể sau khi qua đời. Vì thế, khi tiếp cận thông tin về dự thảo luật, chúng ta cần tìm hiểu cụ thể từng trường hợp, tránh gộp những vấn đề khác nhau thành nhận định chung.

Sự thận trọng không làm giảm giá trị của lòng nhân ái. Trái lại, chính sự thận trọng giúp lòng nhân ái được thực hiện đúng cách, để người cần được cứu chữa có thêm hy vọng mà người hiến cũng được bảo vệ trong khuôn khổ phù hợp.

Từ góc nhìn ấy, việc xây dựng những quy định rõ ràng, minh bạch, có sự tham gia của các chuyên gia y tế, pháp luật, tâm lý và bảo vệ trẻ em là điều cần thiết. Những quy định ấy không chỉ giúp tổ chức hoạt động hiến, ghép mô, tạng một cách an toàn, mà còn góp phần củng cố niềm tin của người dân đối với chính sách và hệ thống y tế.

Khi một vấn đề liên quan đến trẻ em được đưa ra thảo luận, những lo lắng của phụ huynh và cộng đồng là điều dễ hiểu. Trẻ em là đối tượng cần được chăm sóc đặc biệt; bất kỳ khả năng nào có thể ảnh hưởng đến sự an toàn của các em đều khiến người lớn quan tâm.

Mặt khác, những người mong muốn mở rộng cơ hội hiến tặng cũng có thể xuất phát từ sự cảm thông với bệnh nhân đang chờ ghép và gia đình họ. Nỗi mong mỏi cứu người bệnh cũng là cảm thức nhân văn đáng được lắng nghe.

Nhận ra những động cơ thiện lành có thể hiện diện ở nhiều phía giúp chúng ta nhìn cuộc tranh luận với thái độ bình tĩnh hơn. Không nhất thiết phải xem người có quan điểm khác mình là người thiếu tình thương hay thiếu trách nhiệm. Có khi, mọi người cùng quan tâm đến sự sống và hạnh phúc của một người, nhưng nhìn thấy những khía cạnh khác nhau của cùng một vấn đề.

Trong giáo lý nhà Phật, chính kiến và chính ngữ nhắc nhở người học đạo về tầm quan trọng của sự hiểu biết đúng đắn và lời nói có trách nhiệm. Trước thông tin đang lan truyền rộng rãi, chúng ta nên tìm hiểu nội dung chính thức, phân biệt điều đã được xác định với điều còn đang được đề xuất, đồng thời tránh vội vàng chia sẻ những nhận định chưa được kiểm chứng.

Một lời nói thiếu cân nhắc có thể làm tăng sự lo lắng, gây hiểu lầm hoặc khiến những người vốn cùng quan tâm đến một vấn đề trở nên xa cách. Ngược lại, một lời giải thích rõ ràng, ôn hòa có thể giúp người nghe hiểu thêm về vấn đề và nhận ra những điều cần tiếp tục tìm hiểu.

Trung đạo trong cách ứng xử không có nghĩa là đứng giữa mọi ý kiến để tránh đưa ra nhận định. Trung đạo là biết nhìn nhận vấn đề trong tính đa chiều, không để cảm xúc hoặc định kiến chi phối, không tuyệt đối hóa một mặt mà quên đi những mặt còn lại.

Với tư cách một bạn đọc, có lẽ chúng ta không cần phải vội vàng đưa ra kết luận thay cho những người có trách nhiệm chuyên môn. Điều cần thiết hơn là quan tâm đến thông tin chính xác, lắng nghe các giải thích, ghi nhận những băn khoăn chính đáng và mong muốn quá trình hoàn thiện chính sách được thực hiện bằng tinh thần trách nhiệm cao nhất.

Từ bi và trí tuệ là hai phương diện có mối quan hệ mật thiết trong con đường tu tập của Phật giáo. Từ bi giúp ta không thờ ơ trước khổ đau, trí tuệ giúp ta nhận biết hoàn cảnh, cân nhắc phương tiện và lựa chọn cách hành động phù hợp.

Nếu chỉ có lòng thương mà thiếu sự hiểu biết, chúng ta có thể đưa ra những quyết định chưa phù hợp. Nếu chỉ chú trọng đến các nguyên tắc khô cứng mà thiếu sự cảm thông, chúng ta cũng có thể không nhận ra những nhu cầu và nỗi đau rất gần, rất thật...

Vì vậy, trước câu chuyện hiến mô, tặng ở trẻ em, điều đáng mong đợi là sự gặp gỡ giữa nhiều phương diện của trí tuệ xã hội: *hiểu biết y khoa, sự thận trọng*

của pháp luật, trách nhiệm của gia đình, tiếng nói của trẻ em và tinh thần nhân ái của cộng đồng.

Các cơ quan chuyên môn có trách nhiệm làm rõ những điều kiện áp dụng, giới hạn, quy trình bảo vệ và cơ chế giám sát. Những người làm công tác y tế cần tiếp tục giữ vững y đức, tôn trọng người bệnh và người hiến. Gia đình cần đồng hành với trẻ bằng tình thương và sự hiểu biết. Cộng đồng cũng cần tạo nên môi trường trao đổi cởi mở, trong đó các câu hỏi được giải đáp bằng thông tin đáng tin cậy, thay vì chỉ bằng những phản ứng cảm tính.

Câu chuyện hiến mô, tạng ở trẻ em còn cần được tiếp tục tìm hiểu và thảo luận trên cơ sở thông tin chính xác, các nguyên tắc y khoa và những quy định pháp luật cụ thể. Mỗi ý kiến đóng góp chân thành, mỗi lời giải thích rõ ràng và mỗi nỗ lực bảo vệ quyền lợi của trẻ đều có thể góp phần làm cho quá trình ấy trở nên thấu đáo hơn.

Trong ánh sáng Phật pháp, lòng từ bi không chỉ thể hiện ở mong muốn cứu giúp một người đang đau khổ, mà còn ở khả năng nhận ra nỗi lo, nhu cầu và phẩm giá của những người khác. Trí tuệ không tách rời tình thương, cũng như sự thận trọng không đối lập với tinh thần sẻ chia.

Có lẽ, trước những vấn đề hệ trọng liên quan đến sự sống, điều đáng quý nhất là giữ được tâm lòng biết thương người, tâm ý biết cân nhắc và thái độ biết lắng nghe.

Khi lòng từ bi được soi sáng bởi trí tuệ, khi sự nhân ái đi cùng trách nhiệm và khi những khác biệt được tiếp nhận bằng tinh thần tôn trọng, chúng ta có thêm cơ hội tìm ra những giải pháp hợp tình, thuận lý và có lợi cho từng người.

Tác giả: **Hoa Mạn**

Tài liệu tham khảo:

- 1] “Bộ Y tế làm rõ đề xuất cho phép người dưới 18 tuổi hiến mô, tạng” - Báo Điện tử Chính phủ, ngày 23/10/2026.
- 2] “Sửa Luật Hiến, lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người và hiến, lấy xác” - Báo Nhân Dân, ngày 23/10/2026.
- 3] “Đại biểu Quốc hội nói cần bổ sung việc từ chối hoặc rút lại sự đồng ý hiến tạng của người dưới 18 tuổi” - Tuổi Trẻ Online, ngày 23/10/2026.
- 4] “Xôn xao việc lấy ý kiến trẻ em về dự thảo Luật hiến mô, tạng sửa đổi” - VietnamNet, tháng 23/10/2026.

5] “Bộ Y tế họp báo nói rõ về đề xuất hiến, ghép mô tạng trẻ dưới 18 tuổi” - Tuổi Trẻ Online, ngày 27/10/2026.